

*Hela Sverige
ska leva!*

Västmanlands Länsbygderåd

U-Svängen

Nr 2/2016 • Juni

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland

Upplaga 250 ex

*Glad
sommars!*

Länsbygderådets årsmöte... Sid 3

Lyckad landsbygdsriksdag på Gotland... Sid 4–5

Öland... Sid 6

Bredband till alla... Sid 7

Naturrutan... Sid 7

Redaktörens ruta

Det här numret blev nästan något av ett ö nummer med stort reportage från Landsbygdsriksdagen på Gotland samt ett besök på Öland med lite inblick i den öländska turistsatsningen. Kanske kan vi i Västmanland dra nytta av erfarenheter från båda dessa ö-arrangemang.

Många landsbygder har i dag bredband överst på sin önskelista. Det sägs att landsbygden dör om man inte lyckas lösa bredbandsfrågan. Jag vet inte om det är sant, men visst är det viktigt med ett utvecklat bredband för både företag och ungdomarnas behov för att stanna kvar på landsbygden. Jag erkänner direkt att jag är för okunnig för att ge mig in i sakdebatten. Men jag undrar ändå över några jordnära frågor. Regeringen säger "bredband till alla". Det är väl en bra intention. Så länge de statliga bidragen räcker så kostar det ändå 15-20 000 kronor i egenavgift. Har alla arbetslösa, fattigpensionärer och ensamstående mödrar med barn råd med det? Blir det "Bredband till de som har råd" eller kommer det någon lösning även för dessa människor.

Ronnie Wannberg berättade om sin syn på bredbandsproblematiken på vårt senaste styrelsemöte. Hans tankar finns i en artikel i detta nummer av U-svängen. Vad som än sker på bredbands- och alla andra områden så står nu ändå semester-månaden juli för dörren och jag vill önska er alla landsbygdsentusiaster en riktigt fin och skön sommar.
Inge Larsson

Hela Sverige ska leva/Västmanland

är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbygderåd" för att se Västmanland.

Ordföranden har ordet

Juni nu, alla årsmöten har ägt rum, Landsbygdsriksdagen 2016 på Gotland är till ända och sommaren står för dörren. Skollovet är här och semestrar hägrar. Det är en underbar tid vi går till mötes.

En vår har övergått i sommar. En vår fylld av allehanda verksamheter bland våra medlemsföreningar samt planering för att få logistiken att gå i lås vad gäller upplägget av Länsbyggerådets planerade besök hos Er. Min förhoppning är också att vi ska kunna nå ut till de föreningar som ännu inte anslutit sig till oss.

Länsbyggerådets ambition är bland annat att nå ut till Er, stötta samt komma med tips och idéer och anordna konferenser och föredrag.

Ni vet väl att Ni som medlemmar hos oss också har en gratis försäkring för er förening. Mer information om den finns på HSSLs hemsida, klicka vidare på Byalagsförsäkring.

I höst har jag bokat in augusti och september än så länge då vi besöker Er. Först ut är Färnbo Byalag och sedan Riddarhyttans Hembygdsförening.

Landsbygdsriksdagen refererar jag från i gemensam artikel med övriga riksdagsdeltagare.

Ha en underbar sommar!

Helen Fablin, Ordförande

KALENDARIUM Juli

Virso Konsthall öppen lördag, söndag och helgdag kl 13-17

2-24 Utställning Fåglar - fåglar - fåglar!
Virso Konsthall

30-31 Elevutställning
Virso Konsthall

Augusti

6-28 Utställning. Norska och norrländska konstnärer. Virso Konsthall.

September

3-25 Separatutställning av Maria Ginzburg
Virso Konsthall

3 Barnens dag vid Åvestbogården.
Kl 13-16

4 Fångarna i Åvestbo.
Start kl 11. Åvestbogården

12 Pianokonsert.
Stephanie Trick och Paolo Alderighi.
Två av jazzvärldens främsta pianister.
Kl 18.30. Virso Konsthall

Här kan alla våra föreningar annonsera sina aktiviteter.

Sänd uppgifter till:
virsboinge@telia.com

BOKTIPS

Tips om ett par bra böcker för ideellt arbetande föreningar.

BRINNA – att göra skillnad som ledare i en ideell organisation.

Ett tydligt ledarskap är viktigt oavsett om det är i ett stort företag eller en liten ideell förening.

Det bygger på demokrati och medbestämmande.

Författaren till boken Lisa Moraeus vill med boken guida till ett ledarskap med själ och hjärta.

Kliv in i ledarrollen och bli den ledare du vill vara uppmanar boken som också ger många infallsvinklar på det ideella ledarskapet. Läsare ställs också inför många kluriga och näsvisa frågor om sig själv, sina åsikter och vad det är som styr hans ledarskap. Boken är utgiven på förlaget Trinambai.

LYSSNA FÖR FAN

Författare Anders Pettersson vill med denna slagkraftiga titel ruska om lite och peka på skillnaden mellan utvecklande samtal och de som är tvärtom och havererar totalt. Spännande läsning för alla.

Det fina med boken är att den återger samtal med verkliga repliker som sedan kommenteras och analyseras. Läsaren får här många aha upplevelser och kommer säkert att känna igen sig i många av de relaterade situationerna.

Boken är utgiven av honkplease.com

Kommunalrådet Åsa Eriksson berättade inlevelsefullt om integrationslösningar i Norberg.

LÄNSBYGDERÅDETS ÅRSMÖTE

Årsmötet hölls den 26 april på hotell Gillet i Köping. Vi var ett femtontal landsbygdsentusiaster som mötte upp för att genomföra det traditionella års-mötet. Men innan det började serverades vi en god middag.

Som brukligt är när allt är välskött och i sin ordning så gick årsmötet sedan snabbt. Det som fick lite extra tid var förslaget till verksamhetsplan för 2016. Alla gillade den ambitiösa planen med hela sexton punkter av insatser som är avsedda att sätta fokus på Länsbygderådets viktiga roll i den framtida landsbygdsutvecklingen i Västmanland. Andemeningen i verksamhetsplanen är att vi skall få till ett närmare och självklarare samarbete med lokala utvecklingsgrupper och de länsoorganisationer samt myndigheter som arbetar med landsbygdsutveckling.

Styrelsen omvaldes i sin helhet med en ambition att under året hitta en representant från varje kommun som under innevarande år kan adjungeras till styrelsen. Vidare kommer man att utse och kora årets lokala utvecklingsgrupp och ge ut U-svängen med fyra nummer under året.

Föreningen skall också under samma tidsperiod arrangera två regionala konferenser för de lokala grupperna.

Efter det stadgeenliga årsmötet höll kommunalrådet i Norbergs kommun, Åsa Eriksson, en mycket informativ föreläsning om asylboendet och integrationsarbetet i Norberg. Samhället är det flyktingtätaste orten i Sverige om man räknar flyktingar per bofasta innevånare.

Åsa berättade om en rad okonventionella lösningar man hittat på för att lösa uppkomna problem som orsakats av stלבenta system i vår vardag. Hon gav många exempel som i all sin tragik för de inblandade tedde sig så tragikomiska att de lockade till skratt bland mötesdeltagarna. Åsa gick till och med så långt att hon egentligen mot sin egen grundfilosofi ansåg att man ibland måste lösa problemen även om det innebär lite civil olydnad mot gängse regler.

Vi var alla överens. Kommunalrådet Åsa är en suverän talare som utstrålar en entusiasm, handlingskraft och medmänsklighet som säkert gynnar både orten, flyktingarna och ortens fasta innevånare. Tack för dina tankvärda ord!

Inge Larsson

Nytt Natur- och kulturcentrum i Västerfärnebo

Redan 2007 började Svartådalens Bygdeutveckling att arbeta för att ett naturrum skulle uppföras i Svartå dalen med syfte att visa områdets unika naturvärden. Här finns både Natura 2000 och Ramsarklassade våtmarker. Båda dessa skydd är av EU beslutade skyddsåtgärder för att rädda skyddsvärda marker för framtiden. Man gick in med en ansökan om att få bygga ett naturcentrum, men man valdes bort då och hamnade utanför. Planerna lades på is. Svartådalens Bygdeutveckling har sedan dess försökt att hitta möjlighet att få sitt Natur- och kulturcentrum.

Nu är man igång. Man har hyrt den gamla mellanstadieskolan. En styrgrupp med representanter från Svartådalens Bygdeutveckling, Länsstyrelsen, WWF, Skogsmästarskolan och Läns museet klurar som bäst på hur utställningen ska se ut, samtidigt som ombyggnad av lokalerna inleds.

Planerna är att utställningen ska visa området runt Svartån alltifrån Norberg i norr till utloppet i Mälaren i söder. Man vill visa upp olika natur-, kultur- och kulturhistoriska teman. Självfaller kommer den stora skogsbranden som drabbade området 2014 att få en central plats i den kommande utställningen.

Målet är att det ska finnas någonting intressant och lärorikt för alla i centret.

Planerna är att allt ska stå klart i slutet av december.

Vi återkommer då med ett utförligare reportage.

Inge Larsson

LYCKAD LANDSBYGDSRIKSDAG

Foto: Linn Hjort

Fullsatt i publiken.

Tre glada ordföranden på invigningen av Landsbygdsriksdagen i Almedalsparken. Bengt Wickman, ordförande Länsbyggerådet och Staffan Nilsson, ordförande H

Landsbygdsriksdagen hölls i år på Gotland den 27–29 maj. Huvudman för riksdagen var som vanligt vår huvudorganisation Hela Sverige ska leva (HSSL). Årets tema var "Ett land i balans" vilket väl kan ses som ett förtydligande av vår tidigare slogan "Stad och land - hand i hand".

Fredagen ägnades åt besök hos lyckade landsbygdsprojekt runt om på Gotland. Det fanns massor av olika teman på resemaålen. Deltagarna valde själva vad de var intresserade av. Här fanns något för alla.

På eftermiddagen var det officiell öppningen av arrangemanget. Denna skedde vid den nu så välkända Almedalen. HSSL:s båda ordföranden Åse Claesson och Staffan Nilsson hälsade de 750 delegaterna välkomna. Svenskarna var naturligtvis i stor majoritet men där fanns också representanter från femton andra länder.

Efter de traditionella välkomsthälsningarna tog statsrådet Sven-Erik Bucht från byn Karungi i Tornedalen vid och höll sitt invigningsanförande som självklart handlade om landsbygdens viktiga roll för att landet

överhuvudtaget skall fungera och överleva. Sven-Erik talade om flera olika områden där media pekar ut landsbygden som tråkig och tärande och presenteras som avvikande. Men statsrådet motsatte sig bestämt den synen. Den är felaktig bara för att redaktörerna från stora mediaföretag oftast kommer från städerna och ställer de frågor som ger de svar de vill ha.

Enligt statsrådet har klyftorna under senare år vuxit. Inte bara mellan människor utan också mellan stad och landsbygd. Det är inte acceptabelt och därför har vi satt in åtgärder för att motverka det sade han. På livsmedelssidan satsar vi stort. Livsmedlen vi äter skall så långt som möjligt produceras på svensk landsbygd och sedan också förädlas där. Det kommer att ge mängder av arbeten.

Skogen är ett annat område med stor utvecklingspotential. Nu skall vi bygga massor av bostäder och då är det för mig självklart att vi bygger av trä. Gör vi det så kommer det att ge tusentals arbeten på landsbygden. Bredband till alla, utbildningsmöjligheter på landsbygden och utlokalisering av statliga jobb var ytterligare några av de områden han talade om som utvecklingsmöjligheter

för den svenska landsbygden.

Med orden "Jag är väldigt stolt över att vara landsbygdsbo" förklarade han årets Landsbygdsriksdag invigd.

Lördagen ägnades åt två paneldebatter den ena "Mångfald eller enfald" ledd av Staffan Dopping och den andra handlade om "Min värdegrund och andras fördomar" som leddes av Anneli Lanner. I den senare deltog Birger Schlaug och det var också han som stod för tuffaste uttalandena. När Anneli presenterade honom som kommande från Stockholm så kom svaret snabbt: "Den hålan har jag lämnat för längesedan". Birger avslutade sina tuffa uttalanden med att säga: Jag tycker att politikerna skall vara ärliga och sluta med sin von oben attityd. Säg i stället vi skiter i landsbygden när det i alla fall det är så de agerar.

Lördagen avslutades med stor bankettmiddag med efterföljande dans

Landsbygdsriksdagens sista dag ägnades åt summeringar och utställningar innan man åt lunch och alla med nya insikter och ny inspiration styrde kosan tillbaka till sina hemorter.

Från vårt län deltog tre styrelseledamöte-

GOTLAND 27-29 MAJ

Foto: Anne Helgeson

en; Åse Classon, ordförande Hela Sverige ska leva (HSSL),
HSSL.

från Länsbyggerrådet och en representant från vardera Riddarhyttans hembygds- och intresseförening samt Harakers bygdegårdsförening. Båda dessa föreningar vann sin resa vid en lottdragning bland de föreningar som sökte att bli årets utvecklingsgrupp i Västmanland.

Alla våra deltagare var lyriska då de redogör för de perfekta arrangemangen under Landsbygdsriksdagen.

Nästa Landsbygdsriksdag blir i Örnsköldsvik den 18-20 maj 2018

”
*Klyftorna har under senare
år vuxit. Inte bara mellan
människor utan också mellan
stad och landsbygd. Det är
inte acceptabelt och därför
har vi satt in åtgärder för att
motverka det.*

Sven-Erik Bucht

Foto: Linn Hjort

Här är några utdrag ur våra deltagares reserapporter:

Helen Fahlin: Tack Landsbygdsriksdagen, tack Gotland och tack alla trevliga människor vi mött. Jag åker hem full med entusiasm och idéer om vad vi kan göra. Har redan bokat in Örnsköldsvik 2018 i min långtidsplan. Jag reste tillsammans med Regina på temaresan "Ullresan" som hon berättar om.

Regina Da Re: Vårt studiebesök gick i ullens tecken. På Gotland finns det 75 000 får men tyvärr är avsättningen för ull ett problem. Flera kollektiv har startats för att utveckla ullproduktionen.

Vi besökte Graute gård där man utvecklar en metod att tillreda ullen utan krom. Man har en butik på gården där man säljer kött lammsskinn och hantverk och man har fått utmärkelsen "Världens bästa skinn". Man fick även se hur man vallar får. Vi hann även med ett besök på ett ulltvätteri som också drev ett Bed & Breakfast, en nystartad

strumpfabrik som bara stickade med gotländsk ull samt en studio i Visby där form-givarna Barbro Lomakka och Karin Kloth konsthantverk där ull ingår och som sam-tidigt kan användas som ljuddämpande byggmaterial. Både

Helen och jag var mäktat imponerade av gotlänningarnas uppfinnings- och initiativförmåga.

Nils-Gunnar Nilsson: Jag tyckte det var spännande att höra HSSL:s verksamhetschef Terese Bengard diskussion om hur vår världsbild styrs och manipuleras av media. Frågorna ställs ofta så reportern får de svar han vill ha och som överensstämmer med hans förutfattade meningar om att orten han skall beskriva är en tråkig landsortshåla där det inte finns något att göra.

Orter som ofta beskrivs som en by, avlägset belägen. Frågan blir då var centrum är beläget. Tyvärr så tror media att det är storstaden eller än värre bara Stockholm som kan vara allas centrum.

Jag åkte på en temaresa med fiske och vattenbruk som ledord. Det var mycket spännande och intressant. Mitt inne i skogen hade man byggt dammar där man odlar kräftor. Kräftpesten finns inte på Gotland så man odlar de dyra och efterfrågade flodkräftorna där.

Nästa stopp var en gåddfabrik. Vi fick en målade beskrivning hur gåddorna vandrar från havet upp flera kilometer i en bäck till en blötmyr för att lägga sina ägg där. En fantastisk historia.

Som avslutning besökte vi ett fiskrökeri som ger en inkomst till en hel familj. Men hör och häpna. Fisken hämtas från Norge och Göteborg för Gotland har ingen fiskeindustri!

Karl-Åke Nordebring: Detta var för mig som inbjuden en fantastisk upplevelse. Jag är väldigt tacksam att jag fick följa med. Det blir ett minne för livet. Till och med vädret var för det mesta på vår sida.

Jag valde "Att vårda landsbygdens äldre bebyggelse" som temaresa. Bussens första stopp var Gotlands Järnvägars museibana. Vi fick en åktur efter banan och se hur man hade rustat stationer och hållplatser till ursprungligt skick. Fantastiskt för mig som själv driver Lokstallet i Riddarhyttan. Vi tittade på flera kyrkor och besökte en som var under renovering. Där fanns takstolarna kvar från 1100-talet.

Vi hann också med att besöka ett par gårdar med smedjor och kvarnar i ursprungligt skick. För mig som arbetat med träarbete i fyrtio år var den här resan högt intressant. Bättre kunde det inte ha blivit.

Inge Larsson

Coompanion hjälper lokala Fiberföreningar

Det står nu ganska klart att varken den offentliga sektorn eller den privata marknaden kommer att bygga ut fibernät på all landsbygd i Sverige. Det har i stället blivit så att byalag och andra grupper bildar ekonomiska föreningar för att ordna den digitala infrastrukturen på hemorten.

Att starta och driva en ekonomisk förening är inte helt enkelt. Det måste bli rätt från början.

För att hjälpa fiberföreningar anordnar Coompanion nu utbildningar i juridiska och ekonomiska förutsättningar för sådana föreningar samt lär ut hur man bildar och driver dessa. Utbildningen ingår i ett projekt som stöds av Länsstyrelsen i Västmanland.

Vill du veta mer om den kostnadsfria utbildningen kan du kontakta:
Johan Larsson på Coompanion i Västmanland
E-post: johan.larsson@coompanion.se eller
Mobil: 070-643 43 98

Ett gott skratt!

I en liten by i Dalarna samlades alla i bystugan för att få information om bredband. Efter en stund tyckte en av kullorna att det där med bredband nog inte riktigt var hennes sak. Ointresserad som hon var gäspade hon stort och ljudligt. Övriga mötesdeltagare tittade förebrående på henne på ett sätt som gjorde att hon ville förklara sig inför de andra.
Så hon sa på sitt utpräglade dalmål: "Antingen är ja trött eller så har jag trötut sällskap men ja tycker assint att ja känner mig trött heller".
Vad övriga mötesdeltagare tyckte om det förtäljer inte historien.

Foto: Inge Larsson

I år har jag som fågelskådare besökt Öland varje år i hela sextiofem år. Förändringen har varit enorm från levande jordbruksbygder till avfolkning och nu tillbaka till en av landets populäraste turistorter. Man har verkligen lyckats få tillbaka folket både som bofasta och sommargäster. Många har köpt hus på Öland och flyttat dit – åtminstone på sommarhalvåret.

Det satsas stort och målmedvetet på turismen. På hösten har man en skördefest som blivit enormt stort med flera hundra tusen besökare. I år hade man följt upp med en våraktivitet "Öland spirar". Detta var femte året och besökarna bara ökar år från år. Varför lyckas ölännarna så bra? Naturligtvis är en av anledningarna att Öland alltid är Öland. Men det måste vara något mer. Vi beslöt oss för att ge oss ut på Spirardagarna och söka svaret.

Det var öppet överallt. Från minsta sparrisförsäljare till stora Guld fågel. En viktig anledning till det stora intresset och uppmärksamheten från besökarna är troligen just det. Man samarbetar och alla är med. Allt och alla har öppet. Vi besökte flera av deltagarna och valde att presentera ett par.

Havtornsgården i Trib erga

Den första vi besökte var Havtornsgården i Trib erga som tidigare var ett lantbruk med korkurs om alternativa grödor. Vi var för små för att få en acceptabel lönsamhet säger Gunnilla och Christer Strandå. Vi deltog 2001 i Hushållningssällskapet om alternativa grödor. Alternativet havtornsodling tilltalade oss. Det var något helt nytt och vi skulle få vara med och utveckla produkter från de D-

vitaminrika havtornsbären. När vi besökte Havtornsgården fanns det marmelad, saft och te att köpa och i kaféet serverade mackor Stranda en underbar havtornstårta. De har nu skapat ett företag som går bra och är uppskattat av mängder av besökare. Förutom havtorn odlar man också ekologiska grönsaker som säljs i den egna butiken och i en självbetjäningsskiosk vid vägen.

Birdnest i Näsby

Det andra stället vi besökte var det nystartade vandrarhemmet Bird-Nest i Näsby, den allra sydligaste byn på Öland. Vandrarhemmet drivs av paret Erik Nordberg och Karin Andersson som båda är ganska nyinflyttade som bofasta på ön. I vandrarhemmets samlingsrum hade man ordnat en utställning av gammalt kaffeporslin från gamla Näsbyhem. En mycket trevlig utställning där näsbyborna berättade om sitt gamla porslin. När vi besökte utställningen fick vi en pratstund med Erik och Karin.

Erik köpte hus och flyttade till Öland för att som fågelskådare få möjlighet att utöva sin hobby på en av landets bästa fågelplatser. Han köpte även den gamla affären som varit nerlagd i många år. Det huset byggde han om till vandrarhemmet Bird-Nest.

Karin som var redaktör på dagstidningar i Hälsingland träffade Erik och tyckte uppstod, som det heter. Karin flyttade till Erik för drygt tre år sedan. Förutom att de driver Bird-Nest så tog de då över en restaurang i Stenåsa. Tyvärr tvingades de ge upp restaurangverksamheten då torkan på Öland gjorde att restaurangens brunn sinade.

– I vandrarhemmet har vi nu förbättrat och målat om i köket. Nu siktar vi på att bygga ut vandrarhemmet med sju rum till våren då fågelskådarna och andra Ölandsturister anländer. Våra planer är också att öppna en liten restaurang i vandrarhemmet, säger Karin.

Det är inspirerande att få träffa människor som Karin och Erik och höra om deras ambitioner och klara framtidsstro.

Vad har då detta med oss i vårt län att göra? Jag tror att det finns nästan lika stora utvecklingsmöjligheter här om vi bara lär oss att samarbeta i lite större sammanhang. Det känns som om vi nu kämpar på i mångt och mycket var och en på sin kant. Den dag vi alla, företagare, turistorganisationer, ideella föreningar och eldsjälar lär oss att gemensamt organisera oss att dra åt samma håll så kommer också turisterna att hitta till Västmanland. Ett lyckat exempel som har ytterligare utvecklingsmöjligheter är Konst- & Kulturrundan i Kolbäcksådalen. Vi behöver flera sådana samarbetsprojekt inom funktionella områden. Områden som har en gemensamhet men också en geografisk begränsning, inte för små men inte heller för stora. Själv tänker jag osökt på mat, konst och kultur, företagsvisningar och turistföretagare. Detta var bara något som spontant dök upp i mitt huvud. Det finns säkert mycket mer att tillföra om vi träffas och sätter igång processen.

Inge Larsson

Bredband till alla

Foto: Inge Larsson

Först en liten tillbakablick på infrastrukturbygget i vårt land. Det verkar som om vi genomför nya och viktiga förändringar ungefär vart hundra år. På 1800-talet kom järnvägen till. Det byggdes massor av järnvägar. De flesta med olika spårvidd. När man sedan ville koppla ihop järnvägarna till ett riksnät var det omöjligt. Då bildades SJ och man fick nästan börja om.

Hundra år senare byggde vi telenät. Det fanns över 1000 telenätsföreningar i Sverige. I Stockholm fanns det två. Ville man ha tillgång till båda fick man ha två telefoner. Den här gången räddades situationen av att Televerket bildades och man tvingades, i alla fall delvis, börja om från början.

Och nu är det dags för bredband. Hur gör vi nu? Vad har vi lärt oss? Inte mycket som det

ser ut. I stället för ett statligt övergripande monopol har vi redan nu flera hundra lokala monopol. Stadsnäten är vanliga och i en del städer finns det flera.

I slutet på 1900-talet beslutade våra politiker att starta projektet "Bredband till alla svenska hem senast 2005". Telia dammade av sitt gamla ADSL-projekt och lyckades få kalla 0,5 Mbit för bredband.

Kontraktet med staten skrevs på 10 år och håller nu som bäst på att skrotas.

Nu har politikerna tagit ny sats och beslutat att 90% av landets befolkning skall ha 100 Mbit senast 2020. Men hur skall man klara det? Låt folket bygga själva och finansiera genom bidrag från Länsstyrelsen. Villkoren för sådana bidrag är "glasfiber i backen", en metod med väldigt höga installationskostnader.

Vi är nu bara i början av att genomföra det beslutade bredbandsprojektet och pengarna börjar redan sina. Skall man nå det utsatta tidsmålet krävs stora bidragsbelopp. Det kommer säkert att behövas mångmiljardbelopp om politikernas löften skall kunna infrias.

Kommer man att klara det eller kommer det ytterligare någon ny projektslogan som är näst intill omöjlig att genomföra?

Ronnie Wanberg

NATURRUTAN

Den svartvita flugsnappare är känd av många eftersom den trivs i människans närhet i parker och trädgårdar.

SVARTVIT FLUGSNAPPARE

Har man holkar i trädgården så häckar det troligtvis flugsnappare i någon av dem. De flesta blir glada då deras flugsnappare någon gång i maj kommer tillbaka. Ja, det är faktiskt oftast deras egen fågel som återkommer. Det vet man tack vare ringmärkningen av fåglar. Man vet också att fågeln varit på tur- och retures till vinterkvarteret i Västafrika. Hur orkar och hur hittar de? Naturen är fantastisk!

Det är hanens svartvita fjäderdräkt som gett arten dess namn. Honan liknar hanen men hennes dräkt är brunvit. Brunt där hanen är svart. När hanarna kommer åter på våren så brukar de börja med att kasta ut talgoxar och blåmesar ur sina holkar. Inte så trevligt sett med mänskliga ögon, men jätteeffektivt sett ur flugsnapparens synvinkel. När honorna sedan kommer en vecka senare så har han flera boendeanternativ att bjuda den nyanlända honan. Ibland lyckas han till och med locka flera honor så att han får ett par fruar att ta hand om. I sådana fall ser man oftast hanen mata ungarna i båda honornas holkar. Flugsnappare lever av insekter och är därmed till stor nytta i bekämpningen av trädgårdens skadeinsekter.

Inge Larsson

Akvarell: Dan Zetterström

Länsbygderådets styrelse 2016

Ordförande**Helen Fahlin**

Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-576 49 60
helen.fahlin@helasverige.se

Inge Larsson

Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
0223-344 20, 070-665 45 43
virsboinge@telia.com

Kassör**Nils-Gunnar Nilsson**

Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Ann-Marie Karlberg

Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
0221-301 22, 072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

Sekreterare**Regina Da Ré**

Diktäppevägen 3
734 36 Hallstahammar
073-734 12 94
gina-julla@live.se

Marlene Carlsson

Solvretsvägen 4 A
739 30 Skinnskatteberg
arb. 0222-450 34, 073-770 68 44
marlene.carlsson@skinnskatteberg.se

Ansvarig utgivare av U-Svängen: Länsbygderådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turisttjänstgör, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.

Hör av Dig!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening!
Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?
"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila
till Inge Larsson, så får ni hjälp med att berätta!
Alla kontaktmöjligheter vid Inges bild här ovanför!

Du kan kontakta vem du vill bland
styrelsens medlemmar – adresser
här ovan.
Välkommen att höra av dig!

Postadress:
**Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland**
c/o Regina Da Ré
Diktäppevägen 3
734 36 Hallstahammar